

NOVI GROBOVI

HELENA MALLY

Po dolgi bolezni je preminila na svojem domu v petek popoldne ob 1:20 uri obče poznana Mrs. Helena Mally, rojena Rossman, stanujoča na 1105 E. 63 St. Rojena je bila v vasi Želaznice, toda ko je bila stara 11 let, so se njeni starši preselili v Ljubljano, odkoder je prišla v Ameriko leta 1900. Bila je skoro ves čas aktivna na društvenem polju. Dokler ji je zdravje dopuščalo se je udeleževala vseh sej in sodelovala je kjer je mogla. Bila je članica sledečih društev: Marije Magdalene št. 162 KSKJ, pri katerem je bila predsednica nad 30 let, sv. Neže Kat. Boršt., sv. Cecilije št. 37 SDZ, St. Clair Grove št. 98 WC, Srca Marije, Jutrarnja zvezda št. 137 ABZ in Altarnega društva sv. Vida.

Tukaj zapuščata tri hčere: Julia, ki je bolničarka, Mrs. Anna Zerial in Mrs. Agnes Gliha ter pet vnukov. Soprog Jacob je umrl leta 1918, sin James, ki je bil zobozdravnik z uradom v Slov. nar. domu na St. Clair Ave., ter je bil zadnji jugoslovanski konzul v Clevelandu pod bivšo Jugoslavijo, je umrl leta 1945.

Pogreb se vrši v torek zjutraj ob 10. uri iz A. Grdina in sinovi pogrebnega zavoda, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary.

V zadnje slovo

Članice društva St. Clair Grove št. 98 WC so prošene, da pridejo nocoj ob osmih v Grdinovo pogrebni zavod, 1053 E. 62 St., da izkažejo zadnjo čast umrli članici Heleni Mally.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Granville, Ill.—Dne 26. marca je umrl Frank Smolich, samski, star 87 let, doma iz Ostroga pri St. Jerneju, Dolenjsko, v Ameriki okrog 45 let. Tukaj ne zapuščata sorodnikov, v starem kraju pa tri brate in tri sestre, če še živijo.

Bridgeville, Pa.—Dne 26. marca je umrl John Henikman, ki je svoječasno živel v Clevelandu in bil poznan kot godec na harmoniko. Star je bil 64 let, doma iz Dolenje vasi pri Ribnici. Zapuščata žena, tri sinove in tri hčere, v Clevelandu pa sestro Johano Miklavcic.

Johnstown, Pa.—Dne 8. marca je v bolnišnici v Somersetu umrl Pales Les, samski, star okrog 65 let, doma s štajerskega, v Ameriki okrog 45 let, po poklicu premogar in član UMW. Svoječasno je bil aktiven član društva bivše SSFZ in več let tajnik, pozneje pa je pustil vsa slovenska društva. Pokopan je bil v Johnstownu. Ni znano, ali zapuščata kakšnega sorodnika.

—V bolnišnici Memorial se nahaja Lovrenc Terček. Boleha za majnarsko boleznijo. V isti bolnišnici se nahaja še več drugih rojakov.

Muse, Pa.—Družino Frank Stainer je 22. marca zadela huda nesreča. Omenjenega dne

MARY KUCHAR

Po daljšem bolehanju je preminila Mary Kuchar, stara 76 let, stanujoča na 14505 Woodward Rd. Doma je bila iz Gost pri Kamniku, odkoder je prišla v Ameriko pred 40 leti. Tukaj zapuščata hčer Mrs. Milko Filipič, pri kateri je živela 26 let, sina Peter Kuchar in dva vnuka. Pogreb se vrši v torek popoldne ob 1:30 uri iz Joseph Zele in sinovi pogrebnega zavoda, 458 E. 152 St. in nato na Lakeview pokopališče.

FRANCES KOVAČIČ

Včeraj zjutraj ob 9:40 uri je preminila na svojem domu Mrs. Frances Kovačič, rojena Kukec, stara 66 let. Stanovale je na 999 E. 64 St. Doma je bila iz vasi Bloke, odkoder je prišla v Ameriko leta 1905. Bila je članica društva Srca Marije.

Tukaj zapuščata otroke: Felix, Mrs. Frances Rolik, Mrs. Vida Habijan, William, Josephine, Dorothy in Albert ter štiri vnuke. Soprog Anton je umrl leta 1927. Pogreb se vrši v sredo zjutraj ob 9. uri iz Grdinovega pogrebnega zavoda, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary.

HUGH J. MORGAN

Včeraj popoldne ob 3:45 uri je preminil v Glenville bolnišnici, kamor je bil prepeljan pred devetimi dnevi, ko je bil teško poškodovan pri delu pri New York Central železnici Hugh J. Morgan, star 55 let, stanujoč na 1066 E. 176 St. Rojen je bil na Irskem. Tukaj zapuščata soprogo Catherine in pet otrok: Kathleen, Hugh ml., Charles, Eugene in Patrick, brata Michael in sestro Mrs. Bridget Lambden. Pogreb se vrši iz Grdinovega Lakeshore pogrebnega zavoda, 17010 Lake Shore Blvd.

Zadušnica

Jutri zjutraj ob 9. uri se bo brala pogrebna maša v cerkvi sv. Vida za pokojno Cecilijo Vidmar, ki je bila pokopana na Veliki petek.

zvečer je žena govorila po telefonu s svojo hčerko in komaj je odločila slušalko, je omedlela in padla na tla in že štiri dni, do pisanja tega poročila, še ni prišla k zavesti. Njene zadnje besede so bile, ko je hčeri voščila lahko noč.

Gross, Kans.—Frank Cvetkovich je z odliko graduiral na Kansas Medical šoli. Začasno je nastavljen v državnem kolegiju v Manhattanu, Kans., kot član zdravniškega štaba, meseca julija pa bo dobil stalno službo v Sacred Heart Hospitalu v Spokanu, Wash. Fant je nadarjen in se je sam izsolal — starša sta mu umrla že pred leti.

JUGOSLAVIJA OBSOJA AKTIVNOSTI MOSKVE

BEOGRAD, 7. aprila.—Jugoslavija je danes obtožila Sovjetsko zvezo, da proti njej pravilja "teroristične aktivnosti" in spodbuja jugoslovanska ljudstva, naj se uprejo vladi maršala Tita.

Ali ste naročnik "Enakopravnosti"? Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"

Ameriška zakonca želita ostati v Češki kot begunca

PRAGA, 7. aprila.—Ameriški profesor George S. Wheeler je danes zaprosil češkoslovaško vladu, naj mu dovoli, da bi s svojo ženo ostal v Pragi kot politični begunec.

Wheeler, ki se je rodil v Rolling Bayu, Wash., je izjavil, da se ne bo vrnil v Zedinjene države, dokler bo na oblasti Trumanova vlada. Na konferenci s časnikarji je pojasnil, da sta se on in njegova žena odločila postati politična begunca, ker da Zedinjene države pospešujejo "oživljanje gestapovskih in nacističnih metod v Nemčiji."

Wheeler je izjavil, da je bil tekom vojne vpislen v vojnem oddelku ameriške vlade kot ekonom. Pozneje je bil načelnik demokracijskega oddelka ameriške okupacijske uprave v Nemčiji, toda kot pravi, je vojaška uprava ovirala njegovo delo, ker dejanski nikoli ni nameravala zatrejati v Nemčiji ostanke nacističnih in gestapovskih metod. Pojasnil je tudi, da je preostal tri lojalnostne preizkušnje, ki so zadnja leta bile v navadi za vladne uposlence v Zedinjenih državah. Končno pa je brez vsakega vzroka in pojasnila bil odslavljen.

Ameriški profesor, ki želi biti begunec v Češkoslovaški, je med ostalim omenil tudi nedavni beg 72 Čehov in Slovkov s tremi letali. (Piloti letal so se spustili v ameriški okupacijski zoni Nemčije, toda od potnikov je bilo 58 Čehov, ki so zahtevali, naj jih pošljejo nazaj v Češkoslovaško).

"Želim protestirati, proti brutalnem in protizakonskem postopku z 58 češkoslovaškimi državljani s strani ameriških okupacijskih oblasti v zapadni Nemčiji. Ti državljani so bili ugrabljeni v tipično gangsterski zaroti in odpeljani čez mejo svoje države," je rekel Wheeler.

Wheeler je že drugi ameriški državljan, ki živi kot politični begunec v Pragi. Lani je neki študent iz Chicage prinesel potni list na ameriški konzulat in izjavil, da se ne namerava vrniti v Zedinjene države.

FRANCOVA HČERKA IMA MILIJONSKA DARILA

MADRID, 10. aprila.—Hčerka španskega fašističnega diktatorja Franca je danes ob priliki svoje svatbe dobila darila, katerih vrednost se ceni na \$6,000,000.

Carmencita Franco, hčerka diktatorja, je v sijajnih ceremonijah, katerih se je udeležila vrhinja plast španije, postala žena markiza Villaverde. Darovi so bili poslani iz vseh krajev Španije in iz inozemstva.

ZAPADNA EVROPA JE ZA TRGOVINO Z RUSIJO

FRANKFURT, 8. aprila.—Obveščeni krogi so danes naznanili, da bodo zapadno-evropske države prihodnji mesec pritisnile na Zedinjene države, naj omilijo svoje omejitve, kar se tiče trgovine s Sovjetsko zvezo. Vprašanje obnove trgovinskih zvez z Rusijo in ostalimi vzhodno-evropskimi državami bo na dnevnem redu konference zunanjih ministrov Zedinjenih držav, Anglije in Francije. Industrijske razvite države zapadne Evrope bi želele obnovo trgovine, ker ne morejo dobiti dovolj trgov za svoje industrijske produkte.

ROGGE PRAVI, DA JE STALIŠČE TITA PRAVILNO

BEOGRAD, 7. aprila.—Bivši pomožni justični tajnik Zedinjenih držav in eden od voditeljev Progressivne stranke O. John Rogge je danes izjavil, da je po njegovem mnenju Jugoslavija našla v svojem socializmu pravilno kombinacijo, ki ji obeta zmago.

Rogge je govoril v belgradski univerzi, kjer so mu podelili častni doktorat. V svojem govoru je obtožil Moskvo, da skuša ustanoviti "novo Meko ali pa nov Rim" po vzgledu na nezmožljivost papežev. Čestital je Jugoslovancem, da so postali pod "komunizmom prvi heretiki (razkolniki)."

Bivši pomožni justični tajnik je v svojem govoru napadel Sovjetsko zvezo in obenem tudi Zedinjene države, ki da obe vršita pritisk na Jugoslavijo. Kljub ostri kritiki ameriške politike, je apeliral na ameriško vladu, naj podpre maršala Tita.

Rogge se je nedavno nahajal v Moskvi na kongresu zagovornikov miru. Med ostalim je bil tudi v Stockholm, kjer je baje izjavil, da bo odpotoval v Jugoslavijo, ker želi videti, če se lahko kaj stori za poravnavo tekočega spora med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo.

SLAVNI BALETNI MOJSTER NIZINSKI UMRL

LONDON, 7. aprila.—Danes je tu umrl v starosti 60 let slavni baletni mojster Vaslav Nižinski, za katerega kritiki pravijo, da je bil največji plešalec vseh časov. Nižinski ni vsled duševne bolezni nastopal že od leta 1919. Pred tem pa je želel ogromne uspehe v raznih dravah, vključno v Zedinjenih državah.

Papež je govoril o socialni pravici

VATIKAN, 9. aprila.—Papež Pij XII. je danes v svojem velikončnem govoru apeliral na svet, naj se vrne k "duhu evangelija in socialne pravice."

Sv. oče je govoril v baziliki sv. Petra, v kateri se je zbralo 50,000 vernikov. Zunaj, na ogromnem trgu sv. Petra, pa je papežev govor poslušala nadaljnja množica 400,000 vernikov.

Med ostalim je papež rekel: "Po trpkih skušnjah vemo zelo dobro, koliko zločinov, pokolov in vojn je bilo povzročenih, ker so ljudje zapustili kraljevo pot, ki jim jo je pokazal božji odrešenik s svojim sijajnim vzgledom in posvečenostjo z njegovo krvjo."

Sv. oče je dalje apeliral na vse ljudi, naj se ravnajo po vzgledu Jezusa Kristusa, zavržejo starega človeka, ki je korumpiran, in se spreobrnejo v novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v pravdi in svetosti resnice.

"Harmonija reda lahko nastane, le ko se ugasi sovraštvo, umiri strasti in se bogastvo razdeli v skladu s bolj pravičnim kriterijem pravice in miloščine," je rekel papež.

Papežev govor so navzoči verniki večkrat prekinili z viharimi kliki: "Viva il papa!"

Sforza zahteva, da se Tržaško ozemlje priključi k Italiji

MILAN, 8. aprila.—Italijanski zunanji minister grof Carlo Sforza je danes ponovno apeliral na zapadne sile, naj ne zavržejo svoj predlog iz leta 1948, da se Svobodno tržaško ozemlje priključi k Italiji.

(Zapadne sile so tik pred volitvami v Italiji predlagale, da se Trst vrne Italiji, toda takrat se je ta predlog smatralo le za manevar, da bi se na volitvah porazilo komunistično-socialistično združeno fronto).

Sforza je apeliral na zapadne sile, ker se italijanski krogi bojijo, da bodo zapadne sile na predlog o priključitvi Trsta sedaj pozabile, posebno ker so se odnosi med Jugoslavijo in Zedinjenimi državami zelo izboljšali.

Med ostalim je italijanski zunanji minister rekel:

"Ničče v Evropi ali pa v Ameriki ne more razumno misliti, da bi Italija po tolikih bolečih žrtvah pogoltnila odpoved, ki bi pomenila zapuščenje državljanov, ki so toliko let z versko verno zahtevali vrnitev k matični državi."

DAILY WORKER NE OGLAŠA FILM O KARDINALU

NEW YORK, 7. aprila.—Družba Eagle Lions Films se je danes pritožila, da glasilo ameriške komunistične stranke Daily Worker ni hotelo objaviti oglasa za film o madžarskem kardinalu Jožefu Mindszentyju, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo zaradi črnoborze, vohunstva in zarote proti vladi.

Oglas za film "Guilty of Treason" je Daily Worker zavrgel, ker je bila omenjena "železna zavesa." Po mnenju upravnika komunističnega glasila pa te "železne zaves" sploh ni.

ATEIST S PRIZNICE OBSODIL KRŠČANSTVO

PARIZ, 9. aprila.—V sloviti pariški Notre Dame katedrali se je danes neki bivši bogoslovec povzpel na prižnico in začel obsojati krščanstvo, ki da je odgovorno za vse nesreče sveta. Navzoči verniki so s prva mislili, da jim govori duhovnik, kajti mladenec je bil oblečen kot dominikanec. Kmalu pa so spoznali, da se pred oltarjem nahaja brezbožnik in so ga po krajšem vpitju vrgli iz katedrale.

AMERIKA NE BO POSLALA OROŽJE JUDOM

WASHINGTON, 6. aprila.—Ameriška vlada je zaenkrat zavrgla zahtevo Izraela, da se židom pošlje orožje, kot so artilerija in tanki. Obveščeni krogi pravijo, da bo izraelska vlada verjetno še mogla kupiti puške in jet letala.

Izraelska vlada bi hotela orožje za obrambo, ker se boji novega napada arabskih držav. Toda ameriški uradniki pravijo, da v nov napad na Izrael ne verujejo, čeprav Anglija pošilja Egiptu, Jordanu in Iraku večje količine orožja.

Fina mesenina

Poznana John Zakrajšek in Edward Pograris, ki vodita John & Ed's mesnico na 1147 Addison Rd., vedno postrežeta gospodinjam z najboljšo doma prekajeno in svežo mesenino. Če želite, lahko oddate naročila po telefonu, in sicer je njihovo telefonsko številko EXpress 1-1419.

Trumanov program štirih točk bi v inozemstvu preskrbel delo za tisoče ameriških izvedencev

WASHINGTON, 8. aprila.—S predlaganim Trumanovim Programom štirih točk za razvoj zaostalih predelov sveta, bi na tisoče ameriških izvedencev dobilo v inozemstvu dobro plačana dela.

Kongres je že odobril za te namene \$25,000,000. Senatski odbor za zunanje odnose pa je odobril celotno vsoto v znesku \$45,000,000, ki jo je za te namene zahtevala vlada.

Okrog \$10,000,000 je določeno za nadaljevanje sedanjih programov, medtem ko bi se ostalo vsoto potrošilo za nove programe. Uradniki Državnega oddelka upajo, da bodo kmalu dobili \$35,000,000, s katerimi se bo začelo izvajati program.

Prilike za zaposlitve bodo imele strokovnjaki v zdravstvenem, poljedelskem, inženirskem, geodetskem in industrijskem poklicu. Plače pa bodo v inozemstvu znašale do \$13,500 letno.

Ameriški izvedenci, ki bodo sprejeli v inozemstvu službo za več kot eno leto, bodo lahko v mesto svojega bivanja vzeli svoje žene in otroke. Potne stroške bi plačala vlada.

Za Trumanov program štirih točk bo ustanovljeno nov urad v okviru Državnega oddelka. Direktorja bo moral potrditi senat.

Države, ki hočejo biti deležne programa, bodo morale plačati del stroškov.

Sam program je trpko napaden z ene strani, toda z druge strani pravijo, da je vsota določena za razvoj zaostalih držav prenizka. Pričakuje pa se, da ga bo kongres odobril kot začetek novih investicij, s katerimi bi se preskrbelo delo tisočim izvedencem in obenem našlo možnost za razvoj ameriškega businessa.

TEDEN "PUŠTITE NAS PRI MIRU"

LOUISVILLE, Ky., 6. marca.—Časnikar Lander Moorman, ki je izmislil obhajanje "Teden pustite nas pri miru", da bi se pošalil na račun vsakovrstnih "tednov", posvečenim raznim ciljem, je danes izjavil, da bo drugo leto praznoval "Teden pusti me pri miru!" Rekel je, da so njegovo zamisel navdušeno sprejeli številni čitatelji, ki so ga začeli oblegati s pismi, tako, da je v teku tedna "pustite nas pri miru" bil zaposlen kot nikoli poprej.

Moorman je sprožil svoj lastni teden, ko je pred dvema leti čital poročilo, da v Zedinjenih državah obhajamo vsako leto po 200 raznih tednov in 600 dnevo.

POPIŠOVALEC NASEL BREZPOSELNEGA TATA

RAWLINS, Wyo., 8. aprila.—Pooblaščen popisovalci, ki so vposleni pri tekočem desetletjem štetju, imajo opravka z ljudmi različnih poklicev. Popisuje vse prebivalce brez razlike. Tako je neki uradnik tukajšnjega urada stopil v državno jetnišnico, kjer je našel nekega "brezposelnega" možaka. Ko ga je vprašal za poklice, mu je državljan odgovoril, da je tat. Uradnik ga je vprašal, če poleg tega ima še kakšen "postranski poklic."

"Ne," je odgovoril državljan. "Ko me bodo izpustili iz luknje, bom zopet zaposlen v svojem poklicu, v katerem sem že dobro izurjen."

HARRY BRIDGES BO DANES OBSOJEN

SAN FRANCISCO, 9. aprila.—Bojevit voditelj CIO Longshoremen unije Harry Bridges se bo danes ponovno pojavil na sodnji, kjer mu bo izrečena kazen. Lahko bi bil obsojen na sedem let zapora, \$15,000 globe in izgubo ameriškega državljanstva.

Porota je zadnji teden spoznala Bridgesa za krivega. Obtožen je bil, da je lagal, ko je leta 1945 na zasliševanjih pred naturalizacijskimi uradniki pod prisego izjavil, da nikoli ni bil komunist.

Odvetniki unijskega voditelja so že izjavili, da bodo vložili priziv proti obsodbi, če bo potrebno tudi na najvišjo sodnijo.

NEMSKI KOMUNIST O VOJNI NEVARNOSTI

HAMM, Nemčija, 9. aprila.—Voditelj komunistov v zapadni Nemčiji Max Raimann je danes izjavil, da se je vojna nevarnost zvišala. Po izjavah Reimanna so nedavna konferenca o Atlantiskem vojaškem paktu v Haagi in nedavno priporočilo angleškega konservativca Churchilla za priključitev zapadne Nemčije v obrambeni sistem zapadne Evrope zvišale vojno nevarnost.

DULLES SVETOVALEC DRŽAVNEGA TAJNIKA

WASHINGTON, 7. aprila.—Novi republikanski svetovalec državnega tajnika Achesona, John Foster Dulles, bo kmalu imel vrsto konferenc s svojim šefom. Prvotno je prevladovalo mnenje, da Dulles ne bo imenovan za svetovalec.

Ameriško orožje poslano Italiji

RIM, 8. aprila.—Italijanski ministrski predsednik Alcide de Gasperi je danes imel velikonočni govor, v katerem je med ostalim apeliral na Italijane, naj z dobrodoščico pozdravijo ameriško orožje, ki bo kmalu dospelo v Italijo.

Ameriško orožje je bilo poslano v Italijo že 1. aprila, ko je bila v New Yorku natovorjena ladja "Exilona." Druga ameriška ladja, "Importer," pa je tri dni pozneje odplula z orožjem za Francijo.

Oboroževanju Italije se zoperstavljajo komunisti in socialisti, ki so obljubili, da bodo ameriško orožje vrgli v morje. Na podoben način so se oboroževanju zoperstavili tudi francoski komunisti, ki so nedavno prisilili neko ameriško ladjo, da je morala odpluti v severno Afriko in tam raztovariti orožje.

Italijanski komunisti v svoji kampanji proti oboroževanju in za mir poudarjajo, da so Italijani "sužnji, katere se želi pripraviti za novo vojno."

Italijanska policija in vojaštvo je bilo mobilizirano, da bo čuvalo red, ko bo ameriška ladja natovorjena z orožjem priplula v neko neimenovano italijansko pristanišče.

"ENAKOPRAVNOST" Po 22 letih na obisku v rojstni domovini

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

PREDLOGA, KI OGROŽA DEMOKRACIJO

Senator Mundt, ki je pred dvema leti skušal prodreti skozi kongres z Mudt-Noxonovo proti-komunistično predlogo, toda je vsled čuječnosti ljudstva doživel poraz, je ponovno to isto predlogo predložil kongresu. Nevarnost tega ponavljenega poskusa je daleč večja kot je bila pred dvema leti. Predlogo je že odobril senatni pravni odbor, nekateri senatorji in kongresniki, ki so pred dvema leti bili proti predlogi, so se sedaj premislili in predlogo podpirajo.

Obsojati predloge, ki so navidezno namenjene "pobijanju komunistične" nevarnosti, je danes postalo zelo kočljivo. Ta Mundtova predloga pa dejansko ni bila ustvarjena samo za pobijanje "komunistične nevarnosti," ampak bi v osnovi ameriško ustavo spremenila v kos papirja. Uničila bi osnovo ameriške demokracije—svobodno izražanje mnenj. To priznajo celo mnogi konservativni komentatorji.

Po Mundtovi predlogi bi na primer bil ustanovljen tričlanski odbor za "prevratne aktivnosti," katerega bi imenoval predsednik. Imel bi pravico, da v okviru predlaganega (Mundtovega) zakona označi katero koli organizacijo za "komunistično" ali pa "sopotniško." Odborniki takšne zaznamovane organizacije bi se morali registrirati pri justičnem oddelku.

Po skušnjah iz preteklosti in sedanosti je jasno, da pred takšnim zakonom nihče ne bi bil varen. Na seznamu "prevratnih" se že nahaja okrog 160 organizacij. Po poročilih šefa FBI Edgarja Hooverja pa je v deželi okrog 1,000,000 subverzivnih elementov. Vse bi bilo odvisno od treh članov imenovanega odbora, ki bi imeli polno pravico odločati, katera organizacija in posamezniki so komunisti, odnosno sopotniki.

Seveda, Mundtova predlogo najbolj vneto podpirajo elementi, ki jim današnja protikomunistična gonja v naši deželi služi kot krinka, da bi deželi vsilili svoje lastno totalitarstvo in svojo lastno diktaturo. Nihče ne more verjeti, da je vsa ta strahovita gonja, vsa ta ogromna kampanja proti "komunizmu" in "prevratnosti" naperjena le proti relativno majhnemu številu članov ameriške komunistične stranke. Subverzivna je lahko danes vsaka organizacija in vsak posameznik. Izjema niso niti najvišji vladni uradniki in diplomati, kakor nam najbolj vzorno dokazuje zadeva z visokim svetovalecem državnega odvetka Owen Lattimorom, ki je označen za "vodilnega sovjetskega agenta v Državnem oddelku." Če bi se Mundta imenovalo v takšen odbor, bi nemara Lattimore bil pod ključem, ne da bi imel priliko zagovora.

Senator Mundt pravi, da njegova predloga ne bi ustvarila iz komunistične stranke "ilegalno stranko," to jo je poglavalno v podzemlje. Namen vseh preiskav o komunizmu in prevratnosti, ki jih vodi kongresni odbor za ne-ameriške aktivnosti je, da se izolira komuniste, jih razkrinka in s tem moralno in materialno uniči.

V današnjih časih politične deskriminacije morajo komunisti imeti precej poguma, da priznajo, da so komunisti. Ker njihovo število ni veliko, bi jim bilo zelo težko, da bi se obdržali na površju kot legalna stranka. To pa ne pomeni, da bi komunistem bil "zatr." Kajti skušnje v državah, kjer so bile komunistične stranke prepovedane, so dokazale, da ideje ni moč zatreti, ta ideja vedno živi in se v nekaterih primerih širi celo bolj uspešno podtalnim potom kot pa legalnim.

Toda kot smo poudarili, ta Mundtova predloga ni toliko nevarna komunistom, pač pa v daleč večji meri predstavlja resno nevarnost vsem organizacijam in posameznikom, ki bi po njenem sprejetju še vedno živeli v iluziji, da delujejo v deželi, v kateri je svoboda tiska, svoboda zborovanja in svoboda izražanja mnenja zajamčena z ustavo. Kajti v pomanjkanju komunistov bi prišli na vrsto vsi liberalci in progresivci, ki bi izražali svoje mnenje, ki se ne bi ujemale z uradno politiko vlade ali pa z mnenjem treh članov odbora za preiskovanje "subverzivnosti."

Za milijone ameriških državljanov je ameriška demokracija živ pojem. To ni samo prazna fraza, ampak pod tem pojmom razumejo zaščito pravic, na katere so upravičeni po ustavi. Mundtova predloga bi jim odvzela vse te najosnovnejše pravice, postali bi žrtve skupine fanatikov

Milan Medvešek

32

Ne samo v tem gorskem kraju na Primorskem pričajo imena padlih partizanov o krvavi dramati, katera se je odigravala na jugoslovanskem ozemlju, marveč vidite grobove, spominske plošče z mnogimi imeni padlih žrtev po vsej Jugoslaviji. In ko presojate razmere v Jugoslaviji, ne smete pozabiti na te grobove! In kadar vam ta ali oni Jugoslovanci, čigar sin je bil morda beogradist in sam kolaboriral v tistih hudih dneh z okupatorjem, zabavlja čez novo oblast, ne smete pozabiti na te grobove.

Strmel sem v kamnito ploščo in čital imena padlih partizanov. Sami mladi rodoljubi, ki so junaško žrtvovali svoja življenja na altar domovine! Deževalo je kot za stavo, mračilo se vedno bolj, mi pa smo morali naprej. Tako težko sem se odtrgal od teh grobov in skupnega spomenika! Ko sem bil otrok, me je že sama beseda "grob" prestrašila, kaj šele, da bi šel ponoči mimo pokopališča! Ob teh grobovih, ki so na rebri globoko v gorski soteski, pa bi stal kar naprej; rad bi se vse del pokraj njih in skozi vso noč premišljal o slovenskem narodu, o njegovi borbi za svobodo, o trnjevi poti, po kateri stopa ta narodni skozi vso svojo zgodovino.

Končno smo prišli v globoko tešen, obdano z visokimi skalnatimi stenami, do prostora, kamor so prodrli Nemci, kateri so iskali bolnišnico "Franja", a nikdar prišli naprej, ker pač ni bilo nobene poti naprej. Vedri-li smo pod visoko skalo in čakali že omenjene kmetice, da bi spustila med navpičnima stenama dvizni most, in natezali smo vratove, da bi videli, od kje se bo prikazala.

Toda kmetice ni bilo. Nena-doma pa smo zapazili, da se je po kozji stezi ob pečinah premikala luč. Prišel je star kmet in dejal, da nocoj ne moremo iti v partizansko bolnišnico, ker se on ne upa splaziti gori, da bi spustil dvizni most in da je velika nevarnost, da bi se kateri izmed nas ponesrečil. Vsi smo bili razočarani, najbolj pa bivši partizanski zdravnik dr. Pohar, kateri je zdravil v tej bolnišnici in ki nosi kot eden prvih partizanskih zdravnikov visoko odlikovanje "spomenico". Dasiravno je mehke narave, je skoraj jezo dejal staremu kmetu: "Povejte vašemu sinu, da mora drugi ostati doma, če dobi sporočilo, da pridejo obiskovalci! In ti obiskovalci so prišli iz Amerike!"

Na tem mestu naj omenim, da je ta bolnišnica filmirana v filmu "Na svoji zemlji". Prav tako moram omeniti, da smo se peljali mimo vasi Baška grapa, v kateri so se dogajali dogodki, ki so zajeti v imenovanem filmu.

Poprej sem dejal, da smo bili vsi razočarani, ker smo naredili po dežju tako pot, da bi videli to slovito partizansko bolnišnico, toda tu moram pristaviti, da kljub temu, da sem bil čisto premočen, mi ni bilo žal, da sem šel po tisti strmi poti v gorsko sotesko in dobil vsaj malo vpogleda v trpljenje, skozi

in fašistično mislečih elementov, ki se očitno ne nameravajo zoperstaviti komunistični nevarnosti z demokracijo, ampak s svojim lastnim totalitarstvom. Zadnja leta imamo čedalje več primerov, da se prav to dogaja.

V redu je boriti se proti "komunistični nevarnosti," toda ena stvar je zaporstaviti se ji s silo demokracije, druga pa zoperstaviti se ji s totalitarstvom in diktaturo. Tudi Hitler in Mussolini sta se borila proti "komunistični nevarnosti." V Španiji se diktator Franco še vedno bori proti "komunizmu" s fašistično diktaturo. Težko je razumeti, da bi milijoni Američanov sprejeli ta način pobijanja "komunistične nevarnosti."

katerega je šel slovenski narod ob času boja za svobodo. Te poti ne bom nikdar pozabil! Rad pa bi jo še enkrat premeril, toda ne v dežju in v mraku.

Hiteli smo v vas Novaki, kjer sta na nas čakala dva avtomobila, nato pa se odpravila preko gora na Gorenjsko. Še danes ne vem, preko katerih gora smo se vozili, kajti bila je noč, povrhu pa je deževalo in snežilo. Nenadoma pa smo se znašli v Poljanski dolini, se peljali skozi Poljane, Gornjo vas in Škofjo Loko, od tam v Kranj, iz Kranja pa na Bled, kamor smo prišli vsi premočeni, blatni in utrujeni že pozno zvečer, kjer smo prespali.

Vsi poznate lepo Vilharjevo pesem o Bledu: "Otok Bleški, kinč nebeški, kranjske zemlje ti! Venč iz raja, te obdaja, vse se veseli. — Val' igrajo, rib'ce 'majjo dobrovoljni ples, ladja giblje se in ziblje — itd.

Resnica je, da je otok Bleški, kras lebeški, toda mi smo imeli smolo, ker je kar naprej deževalo, poleg tega pa se nismo mogli dolgo muditi na Bledu, ker smo imeli tisti dan narediti še mnogo potov.

Odpeljali smo se proti Bohinjski Bistrici. Dasiravno je deževalo in da so cele plasti oblakov zakrivala gore, je tu in tam skozi meglo prodrala lepota te divne Gorenjske, katera se lahko meri z najlepšimi kraji na svetu!

Na poti med Bledom in Bohinjsko Bistrico sem opazil velikansko žago. V tej okolici sekajo gozdove in les izvažajo v tujemstvo, a veliko ga rabijo

tudi za domačo porabo, katera je velikanska!

Dospeli smo v Bohinj. Bohinjsko jezero je v mnogih ozi-zih lepše, divnejše kot je Blejsko. Bled ima mnogo hotelov, trgovin, vil, ne pa Bohinjsko jezero, katero ždi v tako velikem miru, v taki globoki tišini, da čutiš, da bi odmeval od gora po jezerski gladini tvoj preglasen kašelj!

Na vzhodni strani jezera je znamenita cerkev sv. Janeza, na zapadni pa hotel Zlatorog, kjer sem nekoč prespal, ko smo naredili dijak izlet v Bohinjsko jezero. Nekaj kilometrov ali manj zapadno od hotela Zlatoroga pa iz visoke pečine izvira Savica. Imenuje je slap Savice in še iz šolskih let se spominjam, da je visok 70 metrov. Naš največji pesnik France Prešeren je prav pri tem slapu v svoji pesmi "Krst pri Savici", zajel najbolj dramatični prizor.

Res škoda, da je bila vsa ta divota Bohinjskega jezera in okolice zavita v meglo. Toda na Gorenjskem sem bil pozneje še enkrat, ko sem na povabilo gl. odbornice SNPJ Mary Prašnikarje obiskal vas Naklo. Tedaj je bil jasen zimski dan in Gorenjska se je svetila v vsej svoji sončni lepoti. O tem bom pisal pozneje.

Iz Bohinjskega jezera smo se napotili skozi mnoge gorenjske vasi v Tržič, nato pa v sanatorij za jetične na Golnik. Organizacija SANS je že veliko storila za ta sanatorij, zato je naravno, da smo ga hoteli videti in se spoznati z dr. Furlanom, kateri je poznan tudi ameriškim Slovincem.

(Dalje prihodnjic)

Nekaj mojih spominov

Piše John Lokar, St.

(Nadaljevanje)

No, po srečno končanem srečanju z žandarji, sem jo mahnil naprej proti Ljubljani in ko sem dospel v mesto na ulico Marije Terezije, sem poiskal svojega prijatelja, ki je imel še dosti dobro službo. (On še danes živi tukaj in se včasih vidiva ter skupaj spominjava, kako je bilo pred petdesetimi leti.) Ustavljal sem se pri njemu dva dni, kjer sem našel tudi mojega tovariša, katerega je prav tako veselilo videti svet, kakor je mene. Hitro sva se odločila, da greva na rajšo. Napravila sva si vsak dobro palico, vrgla čez ramo prilično dober puškel in se odpravila. Sedaj sva bila že prava "vandravca." Udarila sva proti gorenjski strani po cesti, ki teče ob nekaj krajih blizu Save. Bilo je prve dni v mesecu maju. Narava je bila najlepša, vse v zelenem, da je bilo veselje za videti. Ampak za naju je bilo glavno vprašanje, kaj bova jedla. Imela sva par avstrijskih kron, toda sklenila sva, da to morava hraniti za najhujše potrebe.

Blizu Kranja sva se odpočila pod košatim drevesom. Se sem imel pri sebi kos suhe potice. Odvezal sem puškel in ker sva oba bila lačna sem prerezal potico čez sredo in dal polovico tovarišu. On me je vprašal, kje da sem jo dobil, ker da je jako dobra, čeprav že precej suha. Ko sem mu rekel, da mi jo je

mati napravila za popotnico, je vzkliknil:

"Bog naj ji da zdravje!"

Takrat sem se zopet spomnil na mater. Ko sva se poslavljala, še nisem vedel, da bo to zadnje slovo od nje. Pa mogoče je boljše bilo, da tega nisem vedel, ker bi vse bilo še bolj žalostno. Nekoliko sem pozabil na to slovo, ko sva si s tovaršem dajala korajžo. Dogovorila sva se, da bova vsak malo potrkala na vrata za milodare in tako sva tudi storila. Prvič sva začela prositi za jesti v Kraju, pa tudi par krajcarjev sva naprosila. Tako sva hodila naprej, prosila in si delila po tovariško pol na pol. Ni bilo lahko, ampak rekla sva: korajža velja.

Tako sva hodila po dolgi cesti vedno naprej in se med potjo pogovarjala o raznih rečeh. Končno sva prikorakala na Brezje do cerkve Marije Pomagaj, kjer sva se zopet vlegla, da se malo odpočijeva. V cerkev nisva šla, ker nas je bolj zanimala krasna narava v me-secu maju. Res je Dolenjska lepa, ampak Gorenjska stran se mi je zdela še lepša. Ko sva tako nekaj časa ogledovala te lepe kraje, je tovariš rekel, da bi nam Marija Pomagaj lahko tudi kaj pomagala, ker sva potico čez sredo in dal polovico tovarišu. On me je vprašal, kje da sem jo dobil, ker da je jako dobra, čeprav že precej suha. Ko sem mu rekel, da mi jo je

"Zdaj pa poklekni, Janezek, bova šla po kolenih do velikega oltarja, tam kjer je Marija in lepo molila in prosila, da nam bo pomagala in bolani materi vrnila ljubo zdravje."

Res je teta goreče molila iz vsega srca, pa tudi jaz po svoje. Ampak pomagalo pa ni nič. Vedno je šlo na slabše, mati je bila vedno bolj boleha.

(Dalje prihodnjic)

DOBER NASVET POTNIKOM V STARO DOMOVINO

Z ozirom na prijateljski dogovor med Združenimi državami in Jugoslavijo, bo v bodoče vsak ameriški državljan lahko dobil potni list za potovanje v Jugoslavijo. Vedno pa bo še potrebno, da se vsakemu potniku preskrbi vstopna viza za Jugoslavijo, kakor tudi izstopno vizo za potovanje iz Jugoslavije. Za nabavo teh viz je potrebno, kot do sedaj, da se vložijo prošnja na jugoslovansko ambasado v Washingtonu ali na Jugoslovanskega Generalnega Konzula v New Yorku. Ker vzamemo odobrenje take vize v nekaterih slučajih po par mesecev, se vsem onim, ki imajo namen in željo obiskati Jugoslavijo, svetuje:

1. da si takoj nabavijo ameriški potni list, ki je veljaven za dve leti in se lahko podaljša za nadaljni dve leti.

2. da takoj po prejemu ameriškega potnega lista vložijo prošnjo za potrebno vstopno in izstopno vizo pri tozadevnih jugoslovanskih uradih. Ko je ta viza odobrena, lahko potnik potuje tudi pozneje, glavno je, da mu je ista odobrena.

Radi mnogih, že pred meseci organiziranih potovanj v tem letu in Rim, Paris in druge kraje Evrope, je v prihodnjih treh ali štirih mesecih skoraj nemogoče dobiti prostorov na parnikih, posebno težko se dobi prostor v takozvanem Tourist razredu, dočim se še sem in tja ujame kak prostor v Cabin ali drugem razredu. Dobiti prostore za kako večjo skupino na enem in istem parniku, pa je sploh nemogoče. Dobijo pa se prostori na avijonih, toda potnik ima le 66 funtov proste prtljage na istih.

Torej radi pomanjkanja prostorov na parnikih, se nam zdi na mestu, da damo dober nasvet vsakomur, ki namerava obiskati stari kraj da, ako potovanje ni nujno in važno v prihodnjih par mesecih dokler je takozvani "ruš", naj se potuje v avgustu ali pozneje, ko bo naval potnikov proti Evropi že nekoliko ponehal, še bolje pa je, da se potovanje odloži na prihodnje leto, ko bodo potovalne razmere spet normalne in ne bo tolikega drena kot letos.

Tvrdba KOLLANDER po prihodnje leto organizirala dva izleta v Jugoslavijo, in sicer prvega v sredini meseca maja, drugega proti koncu julija. V ta namen se bo že letos rezerviralo prostore na dobro znanih in brzih parnikih in na ta način se bo nudilo potnikom spet tako prijetno in udobno potovanje, kot je to bilo pred zadnjo vojno.

Seveda, one, ki že imajo svoje načrte za potovanje v tem letu in imajo tudi že potne liste na roki, se bo tvrdka KOLLANDER, ki ima v potniškem poslu mnogoletne izkušnje in tudi zelo dobre zveze, potrudila dobiti prostor kjerkoli se bo le dalo, toda kljub temu se pripo-roča, da se oni, ki imajo namen potovati v stari kraj, ravnajo po dobrem nasvetu, ki je gori razložen.

Tvrdba KOLLANDER ima zastopstvo za vse prekomorske parniške kakor tudi za vse glavne avijonske linije. Torej, kadarkoli želite kaka pojasnila glede potovanja v stari kraj, se vedno obrnite na tvrdko KOLLANDER, ki vam tudi pomaga pri prošnjah za potne liste in potrebne vizume.

Društveni koledar

APRILA

14. aprila, petek — Immaculate Conception Church Holy Name Society — Ples v SND
15. aprila, sobota — Društvo Danica št. 11 SDZ — Ples v SND
16. aprila, nedelja — Pev. zbor Zarja — Spomladanski koncert v SND
21. aprila, petek. — Golden Gophers Club — Ples v SND
22. aprila, sobota — Društvo Vodnikov Venec štev. 147 SNPJ — Ples v SND
22. aprila, sobota — Spomladanska veselica društva Brooklynski Slovinci št. 48 SDZ v Domu zapadnih Slovencev, na 6818 Denison Ave.
23. aprila, nedelja — 30-letnica zbora "Jadran". Popoldne opereta "Grof cigan", zvečer ples v SDD, Waterloo Rd.
23. aprila, nedelja — Glasbena Matica poda opereto "Gospodična Nituš" v SND
23. aprila, nedelja — Otvoritev novega Ameriško-slovenskega doma na Recher Ave. ob 1. uri popoldne.
28. aprila, petek — Independent Veterans Club — Ples v SND
29. aprila, sobota — Društvo Lipa št. 129 SNPJ — Ples v Slov. nar. domu
30. aprila, nedelja — Pevski zbor "Abrašević" — Koncert v SND
30. aprila, nedelja — Koncert in ples zbora "Slovan" v SDD na Recher Ave.

MAJA

5. maja, petek — Veterans Blaskovič Post No. 5275 — Ples v SND.
6. maja, sobota — Društvo Sv. Anne št. 4 SDZ — Ples v Slov. nar. domu
7. maja, nedelja — Koncert pev. zbora Triglav v Sachsenheim dvorani, 7001 Denison Ave.
7. maja, nedelja — Koncert zbora "Triglav" v Sachsenheim dvorani na 7001 Denison Ave. Po koncertu plesna zabava v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.
7. maja, nedelja — Ples krožka

št. 7 Prog. Slov. v SDD, Waterloo Rd.

13. maja, sobota — Clev. Athletic League of SNPJ — Ples v Slov. nar. domu.
14. maja, nedelja — Maternski dan — veselica ženskega odsega Kluba zapadnih slovenskih društev, 6818 Denison Ave.
14. maja, nedelja — 25-letnica društva Euclid št. 29 SDZ v Slov. društvenem domu na Recher Ave.
14. maja, nedelja — Ples društva "Strivers" HBZ v SDD, Waterloo Rd.
19. maja, petek — American Veterans WW No. 2 — Ples v Slov. nar. domu
20. maja, sobota — Društvo Sv. Katarina št. 29 SZS — Ples v Slov. nar. domu
21. maja, nedelja — Otvoritev pikniške sezone na SNPJ farmi
26. maja, petek — Društvo Washington št. 38 SDZ — Ples v Slov. nar. domu
27. maja, sobota — Društvo Srca Marije — Plesna veselica v Slov. nar. domu
27. maja, sobota — 28. maja nedelja. — Konvencija SANSa v SDD, Waterloo Rd.
28. maja, nedelja — Piknik društva "Soča" št. 26 SDZ v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

JUNIJ

3. junija, sobota. — Glasbena Matica — Plesna veselica v Slov. nar. domu
4. junija, nedelja — Piknik društva "Zdrženi bratje" št. 26 SNPJ na farmi SNPJ
10. junija, sobota — Društvo Jutrzanja Zvezda št. 137 ABZ — Ples v SND
11. junija, nedelja. — Piknik društva "Strugglers" št. 614 SNPJ na farmi SNPJ
17. junija, sobota — Sportsman's Club of "Slovenec" št. 1 SDZ — Plesna veselica v SND
18. junija, nedelja — Piknik društva "Comrades" št. 566 SNPJ na farmi SNPJ

FERDO GODINA:

BELE TULPIKE

ROMAN

(Roman je bil spisan leta 1941)

(Nadaljevanje)

Zadnjikrat sem šel v svojo sobo. Prazna je bila. Gole stene, po katerih so visele pretrgane pajčevine, so me gledale. V kotu pri oknu je bil kup zmečkane papirja. Okna so bila prazna in odprta. Zdelo se mi je, da mi je težko, ko zapuščam ta kraj, kjer sem preživel malo lepih, a mnogo težkih ur.

Zaklenil sem vrata. Vzel sem ključ iz ključavnice in ga nesel dekanu.

Dekan me je čakal v pisarni. Ko sem vstopil, se je takoj dvignil.

"Tu je ključ," sem mu rekel in sem gledal, kam bi ga položil. Stopil je k meni in stegnil roko za njim.

"Greste?" se je nasmehnil in skušal biti priazen. Ključ je obračal med prsti.

"Grem," sem dejal. Nič jeze ni bilo v meni, le zaničevanje sem čutil do dekana.

"Zelim vam pač več božjega blagoslova pri delu." Vedel sem, kaj misli pri teh besedah. Gledal sem v tla, ko sva molčala. Pomolil mi je roko. Prijel sem jo, se obrnil in šel. Pustil sem ga sredi sobe.

Šel sem na dvorišče pod smreke, kjer je že bil pripravljen motor. Vžgal sem ga in sem

zdrnil s farovškega dvorišča. Drsel sem po kamenitem tlaku med hišama, ne da bi pogledal enega človeka, ki sem ga srečal.

Čutil sem šele v tem trenutku, kaj imam za seboj; Lendavo! Ne bom več videl vse te množice obrazov, za katere vem, kaj mislijo in s čim se bavijo. Duhajo samo tiste male nepomembne dogodke, s katerimi morijo sebe in druge.

Toda tu je ostala Rahela. Vse bi rajši pretrgel, prenašal bi gnilo lendavsko gnezdo, če bi smel ostati v njeni bližini. Ona bi mi dajala moči, da bi kljuboval še takim težavam.

To premišljuje, ko drvim iz stare, gosposke Lendave. Voz z mojim pohištvom se ziblje ob telefonskih drogih že daleč na cesti. Že od daleč se razloči izmed vseh voz, ki se pomikajo po cesti.

V svojem bodočem življenju sem si vendar obetal še lepih dni. Ne, obupal nisem.

Vsak čas bom dohitel voz. Kirali sedi na vozu nekje spredaj, da ga sploh ni vedeti. Na vrhu pa je Ferdi s kletko, kakor se je vsedel na farovžu. Glavo ima obrnjeno proti polju; mene noče pogledati. Zavil sem z motorjem na tisto stran, kamor je bil obrnjen. Veriga je postala v kletki nemirna, ko me je zagledala.

"No, ali je pridna?" sem vprašal Ferdija in sem se mu smejal. Fant je začel dajati noge na drugo stran voza. Ni me maral videti. Ko si je predjal kletko iz ene roke v drugo, mu je zdrknila s prsta, se zakotalila po vozu in padla na tla. Odšla se je od zemlje in odskočila pod zadnje kolo.

"Stoj, stoj," sem zavpil, kolikor sem mogel. Ustavil sem motor, ga pustil sredi ceste in skočil k premikajočemu se kolesu. Toda blatno kolo se je obrnilo, zdrobilo kletko in prerezalo živalico. Kri je brizgnila po suhi cesti in trdo kolo je bilo krvavo.

Kirali je ustavil. Skočil je z

voza. Bič je imel v rokah in hitel nazaj k meni. Obrnil sem se v stran.

Kirali je stal molče za menoj in opazoval na tleh kepo krvi. Nekaj je momljal in ni vedel, kaj bi ukrenil.

"Glejte ga!" Kirali je kazal z bičem na njive. Ferdi je naredil velik ovinek s ceste na polje. Zavil je v velikem loku spet na njo in tekel proti Lendavi. Mahal je okoli sebe in vzdigoval dolge noge. Velik zveženjen klobuk mu je sedel na ušesih.

Molče sta gledala za njim. Madžar je brundal in se praskal za ušesi, jaz si pa nisem mogel misliti, da sem svojo verigo za vedno izgubil.

"Zakopljite jo," sem rekel Kiraliju. "Pazil bom sam na konje. Naslonil sem motor na obcestni kamen. Stopil sem pred konje, gledal sem v trda tla."

Kirali je nesel mojega mrtveca na njivo. Ogrel je zemljo z rokami in kopal grob. Njive so bile molčeče, prazne in turobne.

Kirali je težko dihal.

"S kletko vred zakopljem?"

"Da," sem dejal zamolklo. Konji so trgnili z glavami, kakor da bi se me zbal.

Zice so zaškrpale, ko je položil v zemljo mojo ljubljeno živalico. S težkimi koraki je šel z njive čez jarek na cesto. Obrisal si je roke ob rumeno travo.

Obstal je pri vozu, da bi še nekaj popravil.

"Dobro, da ni padel umivalnik," je rekel zase, ko je nekaj privezoval. "Škoda bi ga bilo."

Vzel mi je bič, pogledal po cesti; nato je odvezal vaje in pognal konje. Stopil sem od konj, voz je zadržal in Kirali si je prižgal pipo.

Stal sem pri krvavih sledovih. Ropotanje voza je zamiralo v daljavi. Ozrl sem se proti Lendavi. Mariničev Ferdi je tekel proti mestu.

Kaplanova soba v Turnišču je bila večja kakor v Lendavi. Toda Grafič je imel mnogo pohištva, zato sem moral omaro, kjer je imel ponošeno obleko, vzeti v svojo sobo. Postavil sem to omaro pri vratih, zraven nje svojo omaro, pri oknu pa mižo. Na drugi strani sem postavil umivalnik, nato posteljo. Moja soba je bila v prvem nadstropju. Okno je gledalo proti Bistrici. Zdaj sem bil mnogo bliže doma. Videl sem čez polja in čez nizko jelševje jagne, ki so spremljali kolnik od državne ceste do Bistrice. Tam je Bistrica, poleg teše Mura in čez Muro so nizki hribi Slovenskih gor.

Na mizi stoji Rahelina vaza. Vestno skrbim za rože. Zjutraj in zvečer jim menjam vodo. Dotikam se vaze, duham rože, nato grem spet k oknu in iščem jagne. Sonce zahaja. Večer se bliža; truden, hladen jesenski večer. Krsta božjega ni na kolnikih, niti na njivah. Pač!

Uncle Sam Says

My hat is off to the volunteer U. S. Savings Bonds County Chairmen and others who are still giving patriotic service to their country. Year in and year out these volunteers are carrying the message of financial independence through U. S. Savings Bonds to every county in the nation. For 1950 their slogan is: "Save For Your Independence." They'll show you how millions of Americans are securing THEIR future by purchasing U. S. Savings Bonds.

U. S. Treasury Department

Daleč na beltskih njivah gre ženska proti Turnišču. Na glavi nese košaro. Krilo ima visoko podvezano. Sonce sije pošečno na njo. Zda, ko je vse zorano in pospravljeno, hodijo med njivami tisti, ki nimajo pediti svoje zemlje in si nabirajo kakor miši živež za zimo. Od daleč jo vidim.

Obrnil sem se spet k mizi. Lendava mi manjka. Hribov sem se navadil. Poslušal sem tam uro zvoniku, na to sem se oblekel in šel. Tu? Stojim in pred menoj zeva večer. Mrtev, prazen večer, brez hrupa, brez življenja. Grafič spodaj vpije nad hlapcem. Hlapec mu glasno odgovarja. Psi se igrajo na dvorišču in lajajo. Jate golobov preletavajo farovž.

Sedim za mizo, podpiram si glavo in nepremično zrem v vazo in rože, ki se ne premaknejo. Mariča kliče drugače h kosilu in k večerji kakor Treza. Postavi se spodaj pred kuhinjo in vpije v prvo nadstropje:

"Kaplan, gospod kaplan, jed čaka." Glas gre po farovžu in čez cesto, da ljudje postajajo in si pomežikavajo.

"V farovžu gredo jest."

Jemo v kuhinji. Že odkar sta Grafič in Mariča sama, jesta v kuhinji. Škoda je umazati sobe zaradi tega. Zda, ko sem prišel jaz, se to ni spremenilo.

Grafič se ni vznemljal, da je dobil kaplana. Nič žalosti in nič veselja ni kazal. Skrbel je za gospodarstvo, kakor prej. Sedel sem že za mizo, ko je Grafič še nekaj na dvorišču premetaval in glasno govoril. Juha v krožniku se je kadila. Dobili smo odmerjene porcije.

Miza je bila stisnjena k steni. Na koncih mize sva sedela midva z Grafičem, tako da sva

gledala drug proti drugemu. Grafič je še poleg tega imel razgled skozi okno na dvorišče Mariča je gledala v steno. Vsak čas je vstala od mize in stopila k štedilniku ali v shrambo.

Sedel sem za mizo, gledal sem vročo juho in čakal Grafiča.

Prišel je. Pred njim so pridri psi, stekli so po kuhinji, migali z odrezanimi repi in prevohali vse.

Grafič je obesil preperel klobuk, katerega so se držale pajčevine.

Odmolili smo.

Jedli smo vsi trije molče. Zajemali smo z žlicami in molčali. Izpod pokrovk na loncih so padale kaplje na vroč štedilnik. Od časa do časa je Mariča vstala in potegnila lonce z vročega mesta.

"Svinjam moraš dati topla hrano," je govoril Grafič, ko se je Mariča mudila pri štedilniku in nam pripravljala drugo jed. "Sama vem, ni mi treba tega praviti."

"Ni mi treba praviti! Mrzlo je že!"

Mariča je postavljala krožnike na mizo.

"Slišite, gospod kaplan," mi je dejal Grafič, ko je prijel za vilice. Obrnil je orodje nenavadno navpično. Na eni strani ustnic se je nasmehnil. To so bili redki slučaj. "Ljudstvu sem že rekel, da bom maše za pokojne imel še nadalje samo jaz." Jedel je naprej, a videlo se mu je, da mu je to delalo le malo težave.

Nič mu nisem odgovoril. To sem že slišal od ljudi.

"Jesti imate itak pri nas," je nadaljeval, ko mu jaz nisem ničesar rekel. "Jaz pa imam plačil čez glavo. Davkarija, ta me terja, da bom moral kmalu vse prodati iz hleva. Marš, ti tolovaj," se je zadržal na psa, ki mu je dal gobec na koleno in ga gledal.

"Ne marate več krompirja?" me je vprašala Mariča in prijel krožnik.

"Ne bom, sit sem," sem dejal. Ni mi bilo težko, da je Grafič to rekel. Tak je bil od prvega trenutka, ko sem ga spoznal in tak je sedaj. Grafič gre svojo pot. Ni mi bilo sicer prav, kajti kaplanska plača je bila majhna. Toda duševni mir sem imel, mučil se nisem več.

Ob robu vasi je bila gostilna. Gostilničar Rataj, ki je imel hišo v najemu, je bil svoje dni v Lendavi. Vsak dan sem hodil tja na južno.

Štajerska hrana na farovžu mi ni teknila. Imel sem v gostilni svoj kot, in ko je bila ura pol štirih me je že južina čakala na mizi: kruh, maslo in kvašena

paprika. Kislo sem jedel vedno manj, škodilo mi je. Pač pa sem pogosteje pil mleko.

Denar, ki sem ga prinesel iz Lendave, je hitro kopal. Materi se nisem kupil obleke, kakor sem to storil vsako leto. Leto se je bližalo h koncu. Moj mesečni zapisnik je bil sledeč:

Izdatki: za oile in bencin k Raheli sto tri dinarje, olje in becin k materi dva in trideset dinarjev, južna devdeset dinarjev, pijače nisem imel. Ministrantu sem dal vsak mesec okrog trideset dinarjev. Za globin, vezalke, ščetko za zobe, kadlont, milo in slično sem porabil okrog petindvajset dinarjev, tako da so znašali moji skupni izdatki okrog dve sto osemdeset dinarjev. Kaplanske plače sem imel dve sto dvajset dinarjev. Včasih se je kdo za mašo zmotil in prinesel meni namesto Grafiču, tako da sem povprečno dobival mesečno petdeset dinarjev. Pogreba nisem imel nobenega, prav tako ne kr.

A. Malnar
CEMENTNA
DELA

1001 East 74th St.—EN 1-4371

sta. Torej so moji prejemki dosegli le okrog dve sto sedemdeset dinarjev.

Držal sem se teh računov do potankosti. Nisem še seveda prišel k izdatkom vsote, s katero sem kupil materi obleko.

Bil sem pri materi na kosilu. Vem, kaj jo je težilo, da ni rekla nobene besede. Zakaj hiram in zakaj sem bil premešan v Turnišče, zakaj prav h Grafiču.

Tega vendar nisem kriv jaz. Mojemu zdravju ne bo več pomagala človeška roka, da sem pa bil premešan v Turnišče, je bila božja volja.

(Dalje prihodnjič)

ODBOR DRUŠTVA SV. ANE ŠTEV. 4 S. D. Z.

Odbor za leto 1950 je sledeč: Predsednica Julija Brezovar, 1173 East 60 Street; podpredsednica Jennie Stanonik; tajnica Jennie Suvak, 1415 East 51 St., EN 1-8104; blagajničarka Josephine Orazem-Ambrožič; pisničarka Angela Virant; nadzornice: Mary Bradač, Rose L. Erste in Frances Okorn; rediteljica Mary Pristov.

Seje se vrše vsako drugo sredo v mesecu. Društveni zdravniki so vsi slovenski zdravniki.

Eye Brightener

Tired and smarting eyes respond to a refreshing eye bath. Wring out two sterile gauze pads in witch hazel. Place the pads over the closed eyelids for five minutes. These few minutes bring soothing results. Where eyes are concerned, it's important to avoid rubbing and it's smart to use only sterile pads.

Now—Cold Water on Tap Day and Night

New boon to home-makers—a refrigerator with a special built-in refrigerated cold water supply. Called "Touch-A-Tap," it's a feature of a new 1950 model introduced by the Gibson Refrigerator Company of Greenville, Michigan. Attached right to the household water supply, "Touch-A-Tap" never needs re-filling—a big convenience to busy housewives who can now dispense with the old nuisance of the milk bottle or jar filled with water in the refrigerator. A gentle push of the finger fills the glass with sparkling cold water. The Gibson "Touch-A-Tap" is located at a convenient level to provide easy access for all members of the family.

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler - Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1950 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potreščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE.

ME 1-7200

NICK POPOVIC, predsednik

R.K.O. KEITH'S E. 105th St. Theatre
E. 105th St. & EUCLID AVE.

Upamo, da ste se dobro zabavali za velikonočne praznike—zdaj pa vam priporočamo, da za vaše razvedrilo obiščete naše gledališče, kjer vedno kažemo najnovejše slike, domače in tujezemke.

DON'T YOU WISH
YOU COULD SEE AROUND
THE CORNER?

Just about everyone would like to know what's heading in his direction—today, next year, ten years from now.

No one can know, but the wise man prepares for tomorrow's troubles, today.

One safe, sure, easy way for you to anticipate tomorrow's troubles—and to plan for the things you've always wanted—is the Payroll Savings Plan of U.S. Savings Bonds.

The Payroll Savings Plan is safe because Uncle Sam stands behind every Bond.

It's sure because money is saved automatically—before you have a chance to spend it.

It's easy because you just sign up, get your Bonds, and wait for the profits to start climbing.

What better way is there to take care of the future, now?

Join your company's Payroll Savings Plan today. Or, if you're not on a payroll, drop in and sign up for the Bond-A-Month Plan at your bank.

Remember: \$3 today mean \$4 ten years from now—when you may need them more!

AUTOMATIC SAVING IS SURE SAVING
—U.S. SAVINGS BONDS

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.